

แนวทางการสร้างความมั่นคงของชาติ ผ่านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี
สำหรับแรงงานข้ามชาติ กรณีศึกษาแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ
Conception for Strengthening National Security Through Religion,
Culture And Tradition for Migrant Workers, Case Study Of Myanmar
Workers In Samutprakan Province

ทรงยศ ไจวงษ์¹ สันฐาน ชยอนนท์² วิจิตรา ศรีสอน³

Songyos Jaivong, Sunthan Chayanon, Wijitra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา เพื่อศึกษาปัญหา องค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติและแนวทางในการสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างและการวิจัยเชิงปริมาณ และการเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ วัด ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มแรงงานเมียนมาร์ ด้วยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวม 28 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การหาความถี่ที่เป็นค่าร้อยละของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์สรุปอุปนัยด้วยการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่าการศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติ ผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านสาธารณสุข โรคโควิด 19 ปัญหาการแย่งงานคนไทยทำให้คนไทยเลือกงานและปัญหาความเหลื่อมล้ำ องค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติพบว่าวัดกลายเป็นศูนย์กลางของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศ มีการรักษารากเหง้าของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เข้าร่วมประเพณีต่าง ๆ เหมือนในประเทศตน แนวทางในการสร้างความมั่นคงนั้นควรนำศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ นำมาสร้างระเบียบใหม่ให้แก่แรงงานชาวเมียนมาร์ เป็นการสร้างความมั่นคงแบบหลวม ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบันเรื่อง

Received: 2021-04-21 Revised: 2021-05-02 Accepted: 2021-05-04

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Political Science. Corresponding Author e-mail: s61463825036@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government Suan Sunandha Rajabhat University

Covid-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจไม่ดี ควรสงวนแรงงานเพื่อให้คนไทยทำงานและคนเมียนมาร์ช่วงหลังเริ่มเลิกงานหรือมาทำงานน้อยลงอาจทำให้ผู้ประกอบการขาดแคลนแรงงาน และกลุ่มที่ไม่มีปัญหาใด ๆ

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างความมั่นคง; แรงงานข้ามชาติ; ความมั่นคงของชาติ

Abstract

The purposes of research aim to 1. To study the problems to study the religious, cultural and traditional elements of Myanmar migrant workers for the building of national security and Guidelines for building national security through religion, culture and traditions. Which is a combination of research and quantitative research and a qualitative research Data collected from government agencies, temple operators, community leaders and Myanmar workers. With simple sampling, a total of 28 samples. Analyze descriptive data The frequency determination of the percentage of key informants and the analysis of the data was also performed. The analysis of inductive conclusions by interpretation creates conclusions based on concrete results. A study of national security issues with migrant workers through religion, culture and tradition. It was found that most of the problems that arose were health problems, covid-19 disease, competition for Thai workers, causing Thai people to choose jobs and inequality problems. Religion, cultural and tradition elements of Myanmar migrant workers towards building national security showed that temples became the center of migrant workers working in the country. Maintaining the roots of culture, traditions, life, joining various traditions. As in their own country. The security approach should bring religion, culture and traditions to create a new order for Myanmar workers. It creates a loosely stable security in the current situation about Covid-19, resulting in a bad economy. Labor should be reserved for Thais to work and Myanmar people in the latter part of starting to choose a job or come to work less, may lead to labor shortage of entrepreneurs. And the group without any problems

Keywords: Building Security; Migrant Workers; National Security

บทนำ (Introduction)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community, AEC) ได้กำหนดเป้าหมายมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันภายใต้การเป็นเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคในมิติของการเข้าไปลงทุนมีความต้องการแรงงานทั้งมีฝีมือและไร้ฝีมือ ซึ่งในประเทศอาเซียนที่มีแรงงานในลักษณะที่ต้องการเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเคลื่อนย้ายแรงงานไร้ฝีมือโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐกับรัฐ แต่ในแผนดำเนินการเปิดเสรีด้านเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ไม่ได้กำหนดการบริหารจัดการแรงงานไร้ฝีมือข้ามชาติ โดยที่ปรากฏมีเฉพาะการกำหนดมาตรฐานการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพที่เป็นแรงงานฝีมือเท่านั้น สำหรับเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community, ASCC) ได้ดำเนินการเกี่ยวข้องกับแรงงานไร้ฝีมือมากที่สุด (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา, 2559) ซึ่งการย้ายถิ่นอาจเป็นการย้ายถิ่นข้ามชาติ สาเหตุของการย้ายถิ่นระหว่างประเทศนั้นสามารถจำแนกได้เป็นปัจจัย “ผลัก” และ “ดึง” ปัจจัยดึงคือขนาดและโครงสร้างของแรงงานในท้องถิ่น การปรับระบบการศึกษาภาคบังคับ ทำให้การเข้าสู่ตลาดแรงงานรุ่นหนุ่มสาวต้องใช้เวลาออกไป เกิดช่องว่างสำหรับแรงงานต่างด้าวไร้ทักษะเข้ามาทำงานแทนปัจจัยที่เป็นตัวผลัก คือ การว่างงาน ความยากจน และความด้อยพัฒนาของประเทศที่ส่งออกแรงงานประเทศ อย่างไรก็ตามแนวโน้มการอพยพมีการเพิ่มขึ้นตลอดเวลาและเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ (วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์, 2562) ประกอบกับประเทศไทยมีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 4 ประเทศ ได้แก่ พรมแดนด้านเมียนมาร์ ยาว 2,202 กิโลเมตร พรมแดนด้านลาว 1,750 กิโลเมตร พรมแดนด้านกัมพูชา 798 กิโลเมตร พรมแดนด้านมาเลเซีย 576 กิโลเมตร แต่ประเทศที่มีแนวพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยมากที่สุด คือ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ซึ่งอยู่ติดพรมแดนทาง ด้านทิศตะวันตกของประเทศไทยโดยมีเขตแดนทั้งทางบกและทางทะเลติดกับประเทศไทยยาวถึง 2,202 กิโลเมตร อยู่ในเขตพื้นที่ จ.เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในเป้าหมายของแรงงานต่างด้าวที่นิยมเดินทางเข้ามาทำงานอย่างมาก สถิติจำนวนแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่แท้จริงได้ การเข้ามาของแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อทั้งผลดีและผลเสียต่อประเทศไทย ผลดีส่วนใหญ่จะตกแก่นายจ้าง คือ การที่นายจ้างมีแรงงานต่างด้าวมาใช้ทดแทนแรงงานไทยในส่วนที่ขาดแคลนและสามารถจ้างได้ในราคาถูกกว่าคนไทย แต่ผลเสียกลับกระทบต่อสังคมในวงกว้าง เช่น ด้านความมั่นคงมีประเด็นผลกระทบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้านสาธารณสุข การควบคุมโรค ด้านเศรษฐกิจ การแย่งงานและผลกระทบทางสังคม เช่น ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การก่ออาชญากรรม การแบ่งแยกเชิงสังคม ขบวนการลักลอบการเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ ปัญหาเด็กไร้สัญชาติ นอกจากนี้สถานการณ์จำนวนแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานอพยพที่เพิ่มขึ้นนี้กลายเป็นประเด็นถกเถียงที่สำคัญที่ว่าด้วยการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่น แสดงให้เห็นความกังวลใจของรัฐและพลเมืองของรัฐต่อการมีอยู่ของแรงงานต่างด้าวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อหลาย

ด้านที่สำคัญอันได้แก่ ด้านความมั่นคงของชาติ ด้านสังคม และวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านเศรษฐกิจจากมุมมองเศรษฐกิจทางการเมืองจะเห็นถึงพลวัตของกลไกการผลิตซ้ำในระบบทุนนิยมที่มุ่งแปรเปลี่ยนแรงงานในฐานะมนุษย์ให้เป็นแรงงานในฐานะสินค้าและเกิดภาวะการแปลกแยกและไร้อำนาจในหมู่ผู้ใช้แรงงานข้ามชาติ เกิดความแตกต่างระหว่างความคุ้นเคยและความสะดวกสบายของถิ่นเดิมกับความไม่คุ้นเคยในถิ่นใหม่ (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548)

แรงงานชาวเมียนมาร์โดยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาและเป็นพุทธศาสนิกชนที่มีความเคารพต่อพระรัตนตรัยเป็นอย่างมาก เมื่อชาวเมียนมาร์เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองพุทธเหมือนกันจึงมีความต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจเหมือนขณะที่อาศัยอยู่ในประเทศเมียนมาร์ “วัด” จึงเปรียบเสมือนหนึ่งสถานที่รวมตัวกันประกอบกิจกรรมทางความดีเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวเมียนมาร์ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนาที่ชาวเมียนมาร์ร่วมกันจัดทำขึ้นในวัด ถือเป็นพลังศรัทธาอันมุ่งมั่นทางด้านบุญ ทาน การกุศล มีการจัดกิจกรรมการบวชพระหลายร้อยรูปเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล มีชาวเมียนมาร์มาใส่บาตรและทำบุญจำนวนมาก ตามความเชื่อของชาวเมียนมาร์ที่ว่านิยมทำบุญกันเป็นกลุ่ม ๆ เพราะเชื่อว่าชาติหน้าจะได้ทำบุญร่วมกันอีก (Suphot Tabaselo, 2018) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าแรงงานข้ามชาตินอกจากมาทำงานแล้วจะได้นำเอาศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาใช้ในประเทศไทย จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง เช่น 1) ความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติมีปัญหาอะไรบ้าง 2) การสร้างความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติที่นำเอาศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาใช้ในประเทศไทยจะมีปัญหาอย่างไรบ้างและ 3) แนวทางการสร้างความมั่นคงของชาติ ด้วยการเอาศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ของแรงงานข้ามชาติจะเป็นอย่างไร ซึ่งมีผู้วิจัยในลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น ขวัญชนก พันธุ์ฟัก (2557) กล่าวว่าแรงงานชาวเมียนมาร์มีปัญหาการสื่อสารและการปรับตัวด้านความรู้ ความเข้าใจในระดับต่ำ แต่มีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยสูงกว่าด้านกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ แรงงานมีทิศทางการปรับตัวแบบ “คงความเป็นชาติพันธุ์ตน” โดยเน้นรักษาความเป็นเมียนมาร์ นอกจากนี้แรงงานชาวเมียนมาร์ที่มีชาติพันธุ์ต่างกันและลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกัน มีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความสำคัญทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเรื่องการสร้างความมั่นคงชาติ ผ่านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี สำหรับแรงงานข้ามชาติกรณีศึกษาแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงกรณีศึกษาแรงงานจะเกิดแก่ตัวผู้ศึกษาเองเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประชาชนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติ ผ่าน ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี

2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติ

3. แนวทางในการสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างและการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) และการเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ในรูปแบบของ Explain and interpret

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) หน่วยงานภาครัฐ (วัฒนธรรมจังหวัด) 2) หน่วยงานเอกชน 3) วัด (พระภิกษุผู้เป็นเจ้าอาวาส เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด) และ 4) ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มแรงงานเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัญลักษณ์ (Typical Case Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างในเชิงสัญลักษณ์ โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยให้ความสนใจ คือ หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานวัฒนธรรมจังหวัด 5 ราย หน่วยงานความมั่นคง 4 ราย ผู้ประกอบการ รวม 2 คน วัด 8 ราย ผู้นำชุมชน 5 ราย และผู้นำกลุ่มแรงงานเมียนมาร์ 4 ราย ด้วยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวม 28 ตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ สังกัดหน่วยงาน

3.2 เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing key informants) โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open end) และคำถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงและเกี่ยวข้องประเด็นในการสัมภาษณ์ และทำการสืบค้นข้อมูลด้วยการกำหนดประเด็นหลัก (Main Issue) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต หนังสือทางวิชาการ บทความ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดทำหนังสือขอลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และติดต่อประสานงานกับบุคคลกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้บุคคลกลุ่มตัวอย่างรับทราบและขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อวางแผนในการศึกษา

4.2 ติดต่อประสานงานบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ เพื่อขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์

4.3 สํารวจพื้นที่และนํัดหมาย วัน เวลา สถานที่และการอํานวยความสะดวกอื่น ๆ

4.4 การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing key informants) พูดคุยและเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสพการณ์ให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่ต้องการศึกษา ขออนุญาตบันทึกเสียงและภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและขออนุญาตบันทึกข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยมีระยะเวลาในการสัมภาษณ์ต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ 1 ท่าน ประมาณ 20 – 40 นาที (Nastasi and Schensul, 2005)

4.5 นำผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มาสรุปให้ครบถ้วนถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ หากพบขาดประเด็นหรือไม่ชัดเจนประเด็นไหน ต้องลงไปสัมภาษณ์อีกจนกว่าได้ประเด็นและผลการศึกษาที่ครบถ้วนตามต้องการ

4.6 นำผลการการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา การหาความถี่ที่เป็นค่าร้อยละของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ด้วยการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ ที่มองเห็นที่เก็บรวบรวมมาได้จากข้อมูลในด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคงของแรงงานชาวเมียนมาร์ที่มาทำงานในจังหวัดสมุทรปราการ เมื่อผู้วิจัยได้เห็นหรือสังเกตหลาย ๆ เหตุการณ์แล้วทำการสรุป แต่หากข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบอื่น ๆ หากได้รับการยืนยันก็ถือว่าเป็นข้อสรุปซึ่งมีความเป็นนามธรรมในระดับต้น ๆ

ผลการวิจัย (Research Results)

การสร้างความมั่นคงให้กับชาติผ่านวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี กรณีศึกษาแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาจำแนกตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติ ผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี พบว่าปัญหาแรงงานชาวเมียนมาร์กับความมั่นคงของชาติ ผู้เขียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เห็นว่าไม่มีปัญหา จำนวน 15 คน เนื่องจากแรงงานชาวเมียนมาร์มีพื้นฐานด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีมีพื้นฐานกตัญญูรู้คุณคน มาทำงานกับมาทำบุญไม่มีบ่อนทำลายความมั่นคง หมดยุวิชาาก็กลับหรือต่ออายุทำงาน 2) กลุ่มผู้เห็นว่ามีปัญหาเพียงเล็กน้อย จำนวน 2 คน เช่น ปัญหาด้านการเข้าเมืองไม่ถูกต้อง การทะเลาะวิวาท ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชาวเมียนมาร์ และ 3) กลุ่มผู้เห็นว่ามีปัญหามาก จำนวน 11 คน เช่น ปัญหาด้านสาธารณสุข โรคโควิด 19 ปัญหาการแย่งงานคนไทยทำให้คนไทยเลิกงานและปัญหาความเหลื่อมล้ำ

2.การศึกษาองค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของแรงงานข้ามชาติ ชาวเมียนมาร์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติ พบว่า

2.1 ความมั่นคงของชาติด้านความสามัคคีกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นว่าวัดกลายเป็นศูนย์กลางของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมโยงระหว่างชุมชน แรงงานต่างด้าวจึงใช้วัดเป็นแหล่งสร้างกิจกรรมต่าง ๆ สามารถนำมาสร้างความมั่นคงของชาติด้านความสามัคคี โดยการใช้วัดเป็นศูนย์กลางซึ่งชาวเมียนมาร์จะเข้าทำพิธีกรรมทางศาสนาจำนวนมาก ซึ่งทุกคนรู้จักกันเป็นอย่างดี มีความสามัคคีความกลมกลืน ด้านวัฒนธรรม พบว่า วัฒนธรรมการกิน การอยู่ การแต่งกายและการดำเนินชีวิต มีการรักษารากเหง้าของวัฒนธรรมเมื่อมาอยู่ในไทยเข้าวัดจะการการแต่งกายประจำถิ่นตามชาติพันธุ์ การดำเนินชีวิตเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ เจียมตัวดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี ซึ่งทุกคนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับชุมชนคน ด้านประเพณี พบว่าเป็นประเพณีที่มีความคล้ายคลึงกับประเพณีไทยมาก โดยประเพณีส่วนใหญ่จะจัดขึ้นที่วัดก็จะมีผู้คนจำนวนมากหลายเผ่าหลายภาษาเข้ามาเข้าร่วมงาน โดยเฉพาะแรงงานชาวเมียนมาร์ถือว่าเป็นกลุ่มที่กระตือรือร้นเข้าวัดอย่างพร้อมเพรียงกันเป็นกลุ่มแรก ๆ ซึ่งทั้งสามปัจจัยนี้สามารถนำมาสร้างความมั่นคงของชาติด้านความสามัคคีได้

2.2 ความมั่นคงของชาติด้านความปลอดภัยกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นว่าวัดกลายเป็นศูนย์กลางของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เพราะวัดเป็นสิ่งที่ศักดิ์ เข้ามาแล้วมีความรู้สึกว่ามีความปลอดภัย ไร้กังวล ไม่มีอันตราย มีพระภิกษุหรือเจ้าอาวาสเป็นผู้นำ โดยผ่านผู้นำแรงงานชาวเมียนมาร์ เชิญชวนให้ทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าวเข้ามาที่วัด ซึ่งสามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ เป็นการสร้างความปลอดภัยในชุมชน ด้านวัฒนธรรม การกิน การอยู่ การแต่งกายและการดำเนินชีวิตของชาวเมียนมาร์ค่อนข้างเรียบง่าย การแต่งกายเป็นเอกลักษณ์สวยงาม เพราะสามารถแยกได้ว่าใครเป็นใครซึ่งจะไม่ปะปนกับคนในชุมชนซึ่งเป็นคนไทย คนในชุมชนเห็นแล้วความรู้สึกว่าไม่กังวล ไม่สร้างอันตรายให้ สามารถนำมาสร้างความมั่นคงของชาติ ด้านประเพณีของทั้งสองประเทศมีประเพณีคล้ายกัน คนในชุมชนมีการร่วมใจเข้ากันได้อย่างสนิทใจ ทำให้ชุมชนมีความรู้สึกว่ามีความปลอดภัย ไร้กังวล ไม่มีอันตราย เมื่อร่วมประเพณีของกลุ่มแรงงานชาวเมียนมาร์

2.3 ความมั่นคงของชาติด้านความกังวลกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นว่าวัดเป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ด้านวัฒนธรรม พบว่า การกิน การอยู่ การแต่งกายและการดำเนินชีวิตที่แสดงออกมัล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะ ด้านประเพณีของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ชุมชนไม่มีความกังวลใจในเรื่องนี้ ด้านประเพณีของชาวเมียนมาร์และคนไทย มีความคล้ายคลึงกันมากคนในชุมชนเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ แรงงานเมียนมาร์ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สร้างความสนิทสนมกันมาเป็นเวลานาน

3. แนวทางในการสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเชื่อว่า แนวทางสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ถือเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชน เนื่องจากแรงงานชาวเมียนมาร์ที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยมีความตั้งใจทางด้านเศรษฐกิจที่จะเข้ามาหาเงินเพื่อส่งกลับบ้าน ความเป็นอยู่ยังยึดตามรูปแบบเดิมที่เคยอยู่ในประเทศ เมื่อมาอยู่ในไทยยังคงรวมกลุ่มกันเข้าวัด การแต่งกายในกรณีวันสำคัญจะแต่งกายตามรูปแบบชนของตนเอง อีกทั้งประเพณีก็มีลักษณะคล้ายกับของไทย จึงไม่ใช่ว่ามาอยู่แล้วสร้างปัญหา แต่กลับเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีของกลุ่มเขาเอง ซึ่งชุมชนคนไทยในพื้นที่เห็นแล้วไม่เกิดความเสี่ยงแต่อย่างใด ไม่วิตกกังวลแต่อย่างใด รู้สึกปลอดภัยมากกว่าแรงงานคนไทย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การสร้างความมั่นคงให้กับชาติผ่านวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี กรณีศึกษา แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาจำแนกตามวัตถุประสงค์นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาความมั่นคงของชาติกับแรงงานข้ามชาติ ผ่าน ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี พบว่าปัญหาแรงงานชาวเมียนมาร์กับความมั่นคงของชาติ ผู้เขียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่เห็นว่าไม่มีปัญหา จำนวน 15 คน เนื่องจากแรงงานชาวเมียนมาร์มีพื้นฐานด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีมีพื้นฐานกตัญญูรู้คุณคน มาทำงานกับมาทำบุญไม่มีบ่อนทำลายความมั่นคงหมดอายุวีซาก็กลับหรือต่ออายุทำงาน 2) กลุ่มผู้เห็นว่ามีปัญหาเพียงเล็กน้อย จำนวน 2 คน เช่น ปัญหาด้านการเข้าเมืองไม่ถูกต้อง การทะเลาะวิวาท ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นชาวเมียนมาร์ และ 3) กลุ่มผู้เห็นว่าปัญหามาก จำนวน 11 คน เช่น ปัญหาด้านสาธารณสุข โรคโควิด 19 ปัญหาการแย่งงานคนไทยทำให้คนไทยเลิกงานและปัญหาความเหลื่อมล้ำ ดังแนวคิดของสิริรัฐ สุกันธา (2557) ที่กล่าวว่าปัจจัยดึงดูดในประเทศที่แรงงานเคลื่อนย้ายเข้า (Pull Factors) สาเหตุที่ดึงดูดให้แรงงานเคลื่อนย้ายจากประเทศบ้านเกิดเข้าสู่ประเทศใดประเทศหนึ่ง มีปัจจัยสำคัญได้แก่ปัจจัยทางสังคม และการเมือง ได้แก่การไม่มีการกีดกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว การยินดีต้อนรับผู้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงาน ความผูกพันทางการเมืองระหว่างประเทศและการมีเสรีภาพในระดับสูง ปัจจัยทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ต้นทาง (Origin) มีสาเหตุมาจากการ “ผลักดัน” เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐานออกจากถิ่นที่อยู่เดิมหรือถิ่นต้นทางจากการประกอบอาชีพ เช่น เกษตรกรขาดแคลนน้ำและอุปกรณ์อื่น ๆ ในการทำการเกษตรทำให้ต้องย้ายออกจากชนบทเข้าสู่เมือง (อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร, 2560)

2. การศึกษาองค์ประกอบด้านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี ของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติ พบว่า

ความมั่นคงของชาติด้านความสามัคคีกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นว่าวัดกลายเป็นศูนย์กลางของแรงงานต่างด้าวที่

เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมโยงระหว่างชุมชน แรงงานต่างด้าวจึงใช้วัดเป็นแหล่งสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านศาสนา ความเชื่อ คำสอน ลัทธิ พิธีการ ของแรงงานเมียนมาร์ที่นำมาประพฤติปฏิบัติเมื่อมาอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในด้านความมั่นคงของชาติด้านความปลอดภัยกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ จะเห็นว่าวัดกลายเป็นศูนย์กลางของแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางหรือจุดเชื่อมโยงระหว่างชุมชน แรงงานต่างด้าวจึงใช้วัดเป็นแหล่งสร้างกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านศาสนา ความเชื่อ คำสอน ลัทธิ พิธีการ ของแรงงานเมียนมาร์ที่นำมาประพฤติปฏิบัติเมื่อมาอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ มีวัดเป็นศูนย์กลาง เพราะวัดเป็นสิ่งศักดิ์ เข้ามาแล้วมีความรู้สึกว่ามีความปลอดภัย ไร้กังวล ไม่มีอันตราย มีพระภิกษุหรือเจ้าอาวาสเป็นผู้นำ โดยผ่านผู้นำแรงงานชาวเมียนมาร์ เชิญชวนให้ทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าวเข้ามาที่วัด ซึ่งสามารถมาทำกิจกรรมร่วมกันได้ เป็นการสร้างความปลอดภัยในชุมชน และด้านความมั่นคงของชาติ ด้านความกังวลกับปัจจัยด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การกินการอยู่การแต่งกายและการดำเนินชีวิตที่แสดงออกมา ชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีความกังวลใจในการเข้ามาอยู่ของแรงงานชาวเมียนมาร์ ซึ่งโดยปกติแล้วเป็นกลุ่มชนที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ล้วนมีเอกลักษณ์เฉพาะ ด้านประเพณี เช่น สงกรานต์ งานบวชพระเณร งานเข้าพรรษา งานทอดกฐินและงานตามประเพณีของแรงงานชาวเมียนมาร์ในจังหวัดสมุทรปราการ ชุมชนไม่มีความกังวลใจในเรื่องนี้ ด้านประเพณีของชาวเมียนมาร์และคนไทย มีความคล้ายคลึงกันมาก มีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้งสองฝ่าย คนในชุมชนเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ แรงงานเมียนมาร์ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สร้างความสนิทสนมกันมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้ผู้ประสานงานหรือชาวเมียนมาร์ที่มาอยู่ในไทยมานานจะคอยให้ความรู้และประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ฝ่ายตนจะต้องทำ จึงไม่ก่อให้เกิดความกังวลใจต่อชุมชนทั้งนี้อาจเป็นเพราะพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่แข็งแกร่งที่สุดในเมียนมาร์ สืบเนื่องจากประเพณีปฏิบัติอันยาวนานหลายประการ ผ่านการปะทะสังสรรค์กับผู้นำทางศาสนาประเทศอื่น ๆ ในเครือข่ายศาสนาเถรวาท โดยเฉพาะศรีลังกาและไทย การทุ่มเททรัพยากรสมบัติวัตถุและงานฝีมืออันประณีตบรรจงให้กับปูชนียสถาน และโลกทางกายภาพของชาวพุทธ (นฤมล ธีรวัฒน์ และคณะ, 2551) ลักษณะเด่นของพุทธศาสนาเถรวาทของเมียนมาร์ที่สามารถเป็นแกนหลักในความหลากหลาย ในขณะเดียวกัน พุทธศาสนาก็มีความลึกซึ้งในหลายระดับทั้งระดับปรัชญา ระดับการปฏิบัติสมาธิ วิปัสสนา ไปจนถึงพุทธศาสนาระดับชาวบ้าน ศาสนาพุทธจึงสามารถสร้างความเป็นปึกแผ่นในความหลากหลายให้สังคมเมียนมาร์ได้และกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นเอกภาพร่วมกัน สอดคล้องกับ สุदारตัน พิมลรัตนกานต์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2560) พบว่า มีการนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท โดยยึดถือคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลักคำสอน ส่วนเรื่องของความเชื่อที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจะเป็นในเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ แต่ถ้าเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีจะนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท โดยยึดถือคำ

สอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลักคำสอน และการศึกษาของธงชัย ภูวนาถจิตร, อัจฉรา สโรบล และปรีชา วงศ์ทิพย์ (2560) พบว่า คนเชียงใหม่นับถือพุทธศาสนาและมีวัดที่ชาวไทใหญ่สามารถ เดินทางไปทำบุญและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ตั้งนั้นวัฒนธรรมชาวเมียนมาร์ โดยคนเมียนมาร์มีถิ่นฐานในดินแดนประเทศเมียนมาร์มายาวนาน ได้ปฏิสัมพันธ์ต่อกันกับเชื้อชาติอื่นที่อยู่ในบริเวณนี้ ซึ่งต่างก็รู้จักคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม มีการไปมาหาสู่ระหว่างชนชาติทั้งในเรื่องการซื้อขายกัน การอพยพโยกย้ายที่ทำมาหากิน คนเมียนมาร์ไม่ว่าจะย้ายไปอยู่แห่งใดก็ได้สร้างสรรค์ ปรับตัว กลมกลืน เพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเหล่านั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สนิท สัตโยภาส (2559) มิติด้านสังคมและวัฒนธรรมชาวไทใหญ่ที่ข้ามมาฝั่งไทยเพื่อขายแรงงาน จะพยายามปรับตัวด้านสังคมและวัฒนธรรม ในลักษณะของการ “อนุรักษ์ของเดิมเดิม ประสพการณ์ของใหม่” เพราะ ผลการวิจัยพบว่าชาวไทใหญ่ฝั่งไทยยังมีประเพณีบวชลูกแก้ว การเคร่งครัดในพระธรรมคำสอนของพระพุทธ ศาสนา แต่งกายแบบไทย รับประทานอาหารไทใหญ่ที่ปรุงเอง แต่ในขณะเดียวกันพวกเขาก็เข้าร่วมงานบุญที่คนไทยจัด แต่งกายแบบคนไทย และฝึกการทำอาหารไทย อันส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันกับคนในชุมชน การศึกษาของสุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และนรินทร์ สังข์รักษา (2560) พบว่า ลักษณะด้านวัฒนธรรม ในเรื่องของความเชื่อที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจะเป็นในเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ แต่ถ้าเป็นในเรื่องของการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี จะนับถือศาสนาพุทธนิกายเถรวาท โดยยึดถือคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหลักคำสอน การศึกษาของ ธงชัย ภูวนาถจิตร, อัจฉรา สโรบล และปรีชา วงศ์ทิพย์ (2560) พบว่า กิจกรรมการสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ส่งผลต่อการท่องเที่ยว ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านบวก ได้แก่ การเข้าร่วมประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ในเมืองเชียงใหม่ในวันสำคัญต่าง ๆ การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ในเมืองเชียงใหม่จากความสัมพันธ์ เชิงเครือญาติสูง เกิดการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้วัฒนธรรมไทใหญ่กับคนในท้องถิ่น ส่วนผลกระทบด้านลบ ได้แก่ แรงงานไทใหญ่บางส่วนเริ่มรับวัฒนธรรมตามแบบคนเมืองในเชียงใหม่ ส่งผลทำให้แรงงานบางกลุ่มทำงานในกลุ่มอาชีพที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทใหญ่ การนำเอาวัฒนธรรมไทใหญ่ไปแสดงเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและคนในเชียงใหม่ บางกลุ่มไม่ให้ความสำคัญต่อแรงงานไทใหญ่ และการศึกษาของอภิชาติ สุวรรณรัตน์ (2556) พบว่า การปรับตัวที่ยากที่สุดของแรงงานลาวข้ามแดนในจังหวัดสงขลา คือ การปรับตัวด้านสังคม ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดสำหรับแรงงานลาวข้ามแดนที่ต้องพยายามเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่แห่งใหม่ซึ่งมีความเป็นสังคมเมืองมากขึ้น แต่ในด้านภาษา และวัฒนธรรม แรงงานลาวสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเพราะมีความคล้ายคลึงกันและเป็นสังคมแห่งวิถีพุทธเหมือนกัน ทั้งนี้ แรงงานลาวข้ามแดนก็ยังคงอ้างไว้ซึ่งความเป็นสังคมเดิมของตนเองได้อย่างเหมาะสมในสังคมไทย

3. แนวทางในการสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเชื่อว่า แนวทางสร้างความมั่นคงของชาติผ่านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี ถือเป็นแนวทางที่ถูกต้อง ไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชน เนื่องจากแรงงานชาวเมียนมาร์ที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยมีความตั้งใจทางด้านเศรษฐกิจที่จะเข้ามาหาเงินเพื่อส่งกลับบ้าน ความเป็นอยู่ยังยึดตามรูปแบบเดิมที่เคยอยู่ในประเทศของเขา ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของกลุ่มแรกจะให้ใช้ระเบียบและกฎหมายแรงงาน และกฎระเบียบทางสังคมที่เข้มงวด ส่วนกลุ่มที่สอง ควรใช้ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ นำมาสร้างระเบียบใหม่ให้แก่แรงงานชาวเมียนมาร์ เป็นการสร้างความมั่นคงแบบหลวม ๆ อีกกลุ่มหนึ่งจะเป็นการให้ความเห็นในสถานการณ์ปัจจุบันเรื่อง Covid-19 เศรษฐกิจไม่ดี มาแย่งงานคนไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิชา ระเบียบศรี, ณัฐมน นานโพธิ์ศรี, หทัยกาญจน์ ทวีทอง, ภาดา วงศ์อุไร (2560) ผลการวิจัย พบว่า บริบทที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วยภาครัฐของประเทศไทยและกัมพูชาที่มีแนวโน้มจะประสานความร่วมมือมากขึ้นการบริหารยังยึดติดจารีตประเพณีและค่านิยมของแต่ละฝ่าย การศึกษาของ สุดารัตน์ พิมลรัตนกานต์ และนรินทร์สังข์รักษา (2560) พบว่า มีการปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง การศึกษาของศิริสุข คาน (ไม่ได้ระบุปี) พบว่า กลุ่มแรงงานข้ามชาติลาวที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับคนไทยมี มากกว่าร้อยละ 50 และการศึกษาของ อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์, จรัมพร โหล้ยองและกัญญา อภิพรชัยสกุล (2554) พบว่า แรงงานลาวเข้าร่วมกิจกรรมทางประเพณี ในวันสำคัญทางศาสนา ร้อยละ 57.9 และร่วมกิจกรรมทางสังคม ร้อยละ 54.9 ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์ และกัมพูชา เนื่องจากความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีในกลุ่มแม่น้ำโขงระหว่าง ผังไทยและลาว จึงทำให้ง่ายต่อการปรับตัว นอกจากนี้เมื่อเข้าในเขตพุทธเจดีย์จะต้องถอดรองเท้านับแต่เริ่มเข้าสู่ทางเข้าเจดีย์นั้น การสวมรองเท้าหรือถุงเท้าเข้าเขตเจดีย์จึงถือเป็นข้อห้ามสำหรับทุกคน (วิรัช นิยมธรรม และอรนุช นิยมธรรม, 2551) ซึ่งเป็นการใช้หลักการทางศาสนาเข้ามาเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงร่วมกันระหว่างกลุ่มแรงงานนั่นเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 วัด ผู้นำชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ วัฒนธรรมจังหวัด ควรใช้โอกาสนี้จัดกิจกรรมหรือโครงการที่จะส่งเสริมโดยใช้วัฒนธรรม ประเพณีเป็นเครื่องมือที่จะทำให้คนไทยได้เข้าวัดให้มากขึ้น

1.2 หน่วยงานภาครัฐความมั่นคงควรส่งเสริมการทำกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างไทยและเมียนมาร์ (ทูตวัฒนธรรม) เจรจากพูดคุยประสานงานกับผู้นำชุมชนกับผู้นำเมียนมาร์ประสานงานวัดผู้นำท้องถิ่น

1.3 ผู้ประกอบการ ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการจ้างต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด เช่น การจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำ ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเข้มงวด โดยเน้นที่สิทธิการรักษาพยาบาล

หรือสิทธิอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันกับประกันสังคม ภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมสำคัญในการจัดสวัสดิการสำหรับแรงงาน ที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะรวมหมู่ในชุมชนที่มีความเหมาะสม

1.4 ภาครัฐ การลดอำนาจรัฐบาลส่วนกลางเพิ่มอิสระให้แก่อำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การติดต่อประสานงานปัญหาสามารถทำได้ในช่องทางเดียว คือ อำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเพิ่มความโปร่งใสตรวจสอบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ด้านกลุ่มตัวอย่าง ขยายกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาให้กว้างขวาง ครอบคลุมกลุ่มประชากรกลุ่มแรงงานข้ามชาติประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สปป. ลาว กัมพูชา

2.2 ด้านพื้นที่ ควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงที่มีแรงงานชาวเมียนมาร์ทำงานอยู่

2.3 ด้านตัวแปร มีการศึกษาวิจัยในตัวแปรให้ครอบคลุมเฉพาะเรื่อง โดยเฉพาะการประเมินผลนโยบายที่จะชี้ให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย และทำให้เห็นภาพเชิงลึกประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมสมบูรณ์ ทำให้เกิดความเข้าใจปัญหาและการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติอย่างเป็นระบบและชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ขวัญชนก พันธุ์พัก. (2557). *การสื่อสารและการปรับตัวของแรงงานพม่าในสังคมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต. สาขาวิชานิเทศศาสตร์. คณะนิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธงชัย ภูวนาถวิจิตร, อัจฉรา สโรบล และ ปรีชา วงศ์ทิพย์. (2560). แนวโน้มทิศทางการย้ายถิ่นของแรงงานข้ามชาติและการจัดการเพื่อรองรับการ รวมกลุ่มประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษาแรงงานไทใหญ่ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์สารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 8 (2), 30–42.

นฤมล ธีรวัฒน์ และคณะ. (2551). *มองพม่าผ่านขเวดากอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.

นรินทร์ สังข์รักษา. (2560). การพัฒนาเมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ “เมืองโอ่ง ดินสุกและตุ๊กตา” เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเชื่อมโยงสินค้าOTOP และสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองแห่งศิลปะและการพักผ่อนของจังหวัดราชบุรีปีที่ 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. ฉบับภาษาไทย *สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10(2), 2127–2142

เมตตา วิวัฒนานุกุล. (2548). *การสื่อสารต่างวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์. (2562). การย้ายถิ่นระหว่างประเทศกับสถานการณ์แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*. 8(2), 92-102
- วิรัช นิยมธรรมและอรนุช นิยมธรรม. (2551). *เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมพม่า*. พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและพัฒนา (องค์การมหาชน). (2559). *รายงานวิจัยในลักษณะ Quick Research ประเด็นเร่งด่วนของประชาคมอาเซียน เรื่อง แรงงานข้ามชาติ. รายงานการวิจัย นำเสนอสำนักเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*.
- สนธิ สัตโยภาส. (2559). แรงงานต่างด้าวกับความมั่นคงทางสังคม. *วารสารบัณฑิตวิจัย*. 7 (1), 91-104
- สิริรัฐ สุกันธา. (2557). *การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณติต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- อาภรณ์ ชีวะเกรียงไกร. (2560). *ส้องกล้องเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯธุรกิจ
- อภิชา ระเบียบศรี, ณัฐมน นานโพธิ์ศรี, หทัยกาญจน์ ทวีทอง และภาดา วงศ์อุไร. (2560). รูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารจัดการแรงงานสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 8(2), 93 -100
- Nastasi, B.K. and Schensul, S.L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*. 43(3), 177-195.
- Suphot Tabaselo, (2018) The Community Sustainable Development; The Correlation between the Sufficiency Economy Community and the Sila 5 village in Ubonratchathani, Sisaket, Buriram and Surin. *Journal of MCU Peace Studies*. 6 (1), 116-128.

